

NOTICIA DE LA CREACIÓ I DE LES BASES FUNDACIONALS DEL COL·LEGI DE FARMACEUTICS DE MANRESA

Salvador RODRIGUEZ-CORTELLES i MARTINEZ

L'objectiu d'aquest treball es fer una aportació complementària a la recerca sobre la fundació del Col·legi de Farmacèutics de Manresa, tot contribuint a facilitar la tasca dels especialistes amb una nova aportació documental.

L'estat de la qüestió.

Les recerques del Dr. Cornet han palesat l'aparició a Manresa d'un col·legi de farmacèutics l'any 1877. La historiografia sobre el tema, amb més calatge i actualitat, es pot resumir amb aquest panorama (1):

* L'any 1815 es va produir la separació dels apotecaris manresans del Col·legi d'Artistes.

* No s'ha provat documentalment que, aleshores, els apotecaris s'agruparen corporativament.

* Malgrat tot consta que, almenys els anys 1824 i 1829, aquests eren considerats Artistes a efectes cadastrals.

* En un document del 1878 s'assenyala com el Governador civil havia aprovat la constitució del Col·legi de Farmacèutics de Manresa el 26 de setembre del 1877.

* A "El Semanario de Manresa" de l'any 1878 es publicà una notícia que demostrava llur existència.

* Els col·legiats eren:

*Pere Pallàs i Jordà;
Francesc Miralles i Verdaguer;
Isidre Solè i Pons;
Fèlix Testagorda i Obiols;
Tomàs Esteve i Plà;*

*Frederic Duran i Fulgarolas;
Alexandre Pallàs i Pejoan.*

Notícia de la creació del Col·legi.

L'aportació documental que es presenta procedeix de la premsa farmacèutica contemporània i consisteix en l'anunci de la creació del col·legi i la publicació de llurs estatuts o bases fundacionals.

Al "Boletín del Colégio de Farmacéuticos de Barcelona" (la redacció i administració del qual era a Barcelona, al carrer Escudillers Blancs, 8-ler.) corresponent a l'any 1877 es dona notícia de la creació del Col·legi de Farmacèutics de Manresa.

Apareix a la secció "Notícias" (2) i en ella, a banda de confirmar la fundació, s'anuncia la publicació de "las bases que los profesores de Farmacia de Manresa (provincia de Barcelona) y su distrito han propuesto y sido aprobadas por el Gobierno de la provincia, para la creación de un Colegio de farmacéuticos".

La raó per la qual es publiquen les Bases és per "la señalada prueba de distinción que nos ha hecho, nombrando á este Boletín, su órgano oficial, conforme podrán ver nuestros lectores en las bases á qué hemos aludido".

El butlletí col·legial, alhora que els agradeix aquesta distinció, manifesta el seu goig pel naiximent del col·legi, "único medio de sacudir el polvo de la indiferencia profesional y del intrusismo, y deseamos a la nueva corporación, hermana nuestra, toda suerte de prosperidades y el entusiasmo constante para fomentar los intereses de la clase".

Conclou la nota assenyalant que "puede contar desde ahora el Colegio de Farmacéuticos de Manresa con el leal apoyo del de Barcelona, ya sea como corporación ya por medio de su Boletín".

Publicació de les Bases del Col·legi de Farmacèutics de Manresa (3).

Efectivament, en una de les bases s'acorda que l'òrgan oficial del Col·legi de Farmacèutics de Manresa ho siga el de Barcelona, així com comunicar-li-les.

S'enceten determinant la creació de la corporació i la naturalesa dels seus membres: els farmacèutics del districte i aquelles persones que mereixquen ser-ho per mèrits. Com a objectius col·legials es marquen: vetllar pel compliment de la legislació farmacèutica, l'assessorament tècnic de les autoritats, defensar i dignificar l'exercici professional, arbitrar en els conflictes entre els col·legiats,

promocionar la formació científica i professional dels seus membres i el recolçament del Col·legi de Farmacèutics de Barcelona.

Als col·legiats se'ls estableixen aquestes obligacions: el pagament de les quotes, atendre els càrrecs directius per als que han estat triats i les comandes de les autoritats locals, ajustar-se als preus tarifats i respectar les taxacions prèvies dels companys, denunciar les infraccions a la legislació sanitària que s'observen al districte.

Pel que fa a la governació de la corporació s'estableixen la junta directiva i la general. A la darrera li assenyalen aquestes funcions: aprovar els comptes corporatius, anualment triarà els membres de la junta directiva (tot renovant la meitat d'aquesta cada any), establirà els temes a tractar en la junta i determinarà les sancions per als socis infractors.

La junta directiva la formaran quatre col·legiats (tres de Manresa i un del districte), elegirà als seus càrrecs i establirà la freqüència de llurs reunions. També es determinen les competències de la junta directiva. Així com, que la primera en siga de caràcter interí, tot tenint com finalitat dur endavant el projecte fundacional.

Finalment, cal dir que el document concreta més dades. Unes venen fixades per la darrera estipulació: les Bases seràn comunicades al Col·legi de Farmacèutics de Barcelona i al Governador civil. No s'explicita la raó per la qual es comunica al governador, però és evident que per ser l'autoritat competent; aquesta quèstió es va aclarir durant el procés de fundació del Col·legi de Farmacèutics de València, on el governador consultà a Madrid sobre llur competència i les màximes autoritats estatals opinaren que ell devia resoldre (4).

Altres ho són al finalitzar el document. Així es confirma la data de la fundació del Col·legi de Farmacèutics de Manresa, el 26 de setembre de 1877, al ser-ho la de l'aprobació governativa. Aclareix que el governador era I. de Aldecoa així com que el president interí (i primer president) era pere Pallàs i el secretari Isidre Solé.

La creació del Col·legi de Farmacèutics de Manresa cal emmarcar-la en el context de la lluita dels farmacèutics per la dignificació professional, que a l'empar de la legislació havia cristal·litzat amb l'aparició de col·legis farmacèutics a Madrid, Barcelona, Saragossa, Cadis, Granada, València o la celebració del Congrés Farmacèutic del 1876.

NOTES.

(1) CORNET I ARBOIX, Ramón N. (1984) *Farmàcies i farmacèutics del segle*

XIX a Manresa. Public. Caixa Estalvis Manresa; vol. I, pp.42-51.

(2) *Boletín del Colégio de Farmacéuticos de Barcelona* (1877) tom I, pp. 358-359.

(3) Id., pp. 336-338. Transcrit al "Document justificatiu".

(4) RODRIGUEZ-CORTELLES, S. (1995) La fundació del Col·legi de Farmacèutics de València: l'expedient d'aprovació dels estatuts (1862-1864). *BSAHCFC*, 10, pp. 67-71.

DOCUMENT JUSTIFICATIU.

Publicació, a la premsa professional, de l'aprovació dels estatuts fundacionals del Col·legi de Farmacèutics de Manresa.

Font: "Boletín del Colégio de Farmacéuticos de Barcelona", 1877, tomo I, pp. 336-338.

BASES QUE LOS PROFESORES DE FARMACIA DE MANRESA Y SU DISTRITO PROPONEN PARA LA CREACION DE UN COLEGIO FARMACÉUTICO.

Primera: Se constituye en Manresa un Colegio de Farmacéuticos que se titulará Colegio de Farmacéuticos de Manresa.

Compondrán el Colegio todos los farmacéuticos habilitados legalmente para el ejercicio de la profesion que tengan su residencia en cualquiera de los pueblos del distrito, que se avengan á cumplir de buena fe lo estipulado en las presentes bases y las personas que por servicios prestados en pro de la clase, el Colegio los declare dignos del título de socio.

Segunda: El Colegio tiene por objeto: juntar los esfuerzos individuales de todos los socios para lograr que se cumplan exactamente las leyes y disposiciones referentes á la profesion.

Dictar todas aquellas medidas que se crean conducentes á fin de que todos los Colegiados ejerzan su profesion con la dignidad debida entre personas científicas; dirimiendo amigablemente las cuestiones que en el desempeño de la profesion puedan suscitarse entre los mismos.

Acudir colectivamente ante las Autoridades competentes siempre y cuando se

considere oportuno para el bien general de los asociados, apoyando también moral y materialmente al Colegio de Farmacéuticos de Barcelona en todos aquellos asuntos que se consideren de interés general para la clase farmacéutica.

Ausiliar dentro de sus posibilidades á las respectivas Autoridades con informes y demás trabajos profesionales siempre y cuando sean á ello requeridos. //

Finalmente: ilustrarse mutuamente en todos los ramos científicos y profesionales que constituyen la Farmacia.

Tercera: Para el logro de los fines antes espresados, se nombrará una junta directiva compuesta de cuatro individuos, tres residentes en Manresa y uno de los avocados en alguno de los pueblos del distrito. Este último podrá delegar su representación á cualquiera de los residentes en la cabeza del distrito, bastando una simple notificación.

En la primera reunion nombrará esta su presidente, secretario y demás cargos que considere necesarios.

Se reunirá cuando lo pidan asuntos de interés, á juicio del presidente ó de los individuos de la misma.

Cuidará de la impresion y revision de las adjuntas bases repartiéndolas entre los socios.

Recaudará el tanto anual que la junta general determine haya de satisfacer cada Colegiado para gastos generales.

Representará con poderes ilimitados á todos los farmacéuticos asociados para los fines espresados en las adjuntas condiciones, dirigiendo las comunicaciones selladas y firmadas por el presidente y el secretario.

Redactará, cuando lo crea conveniente, el Reglamento interior que no podrá nunca oponerse á lo espuesto en las presentes bases.

Convocará junta general todos los años á los primeros del mes de enero ó cuando asuntos de interés lo reclamen, avisando con la debida anticipación.

Cuarta: La junta general renovará todos los años la mitad de los individuos de la directiva.

Dará cuenta por medio de su presidente, que lo será el de la directiva, de los asuntos que en la misma se hayan de tratar.

Determinará cuando un Colegiado por su comportamiento se haga indigno de

pertenecer al Colegio, oyendo siempre al interesado, publicando la determinacion en el Boletin Oficial del mismo.

Aprobará las cuentas de la junta directiva.

Todo socio puede por un simple escrito delegar á otro su representacion.

Quinta: Los colegiados se obligan bajo su palabra:

A contribuir con la cuota anual que señale la junta directiva ó general.

A desempeñar el cargo para que fuesen elegidos. //

A desempeñar dentro su localidad las comisiones que le encargue la junta directiva.

A seguir los precios establecidos en la tarifa del distrito.

A sellar las recetas que despache en su establecimiento, poniendo la debida contraseña, y respetar el precio puesto antes por otro compañero, y finalmente,

A dar constantemente parte á la junta directiva de cualquiera infraccion de las leyes sanitarias que observe en su distrito.

Sexta: Con el carácter de interina se constituirá desde luego una directiva para que empiece el planteamiento de las presentes condiciones.

Séptima: Para los fines de la publicidad se considera como órgano oficial del Colegio de Farmacéuticos de Manresa al Boletin que lo es del Colegio de Farmacéuticos de Barcelona.

Octava: Se dará oportuna cuenta de las presentes condiciones al Colegio de Farmacéuticos de Barcelona y al Excmo Señor Gobernador civil de la Provincia.

El presidente interino, Pedro Pallás. - Isidro Solé, Secretario.

Se aprueban estas bases.

Barcelona 26 de Setiembre de 1877.

El Gobernador, I. de Aldecoa.

(Hay sello del gobierno de provincia.)"